Baze de date

Curs 11 - Organizarea logică a bazei de date (alte obiecte, dictionarul datelor)

Sorina Preduț <u>sorina.predut@fmi.unibuc.ro</u> Universitatea din București

Vederi

- > O vedere este un "tabel logic", fiind de asemenea organizată în rânduri și coloane.
- Ea preia rezultatul unei interogări și îl tratează ca pe un tabel, de unde și numele de tabel logic.
- De exemplu, dacă din tabelul salariat (curs 10, slide 8) se doreşte vizualizarea doar a 5 coloane (cod_salariat, nume, prenume, data_nastere, cod_dept) și numai a rândurilor pentru care cod_tara = 40, se poate crea o vedere care conţine numai aceste linii şi coloane:

tabel de bază salariat

cod_	nume	prenume	data_	salariu	manager	Cod_	cod_tara
salariat			naștere			Dept	
101	Popescu	Ion	11-DEC-77	5000		1	44
102	Vasilescu	Vasile	12-JAN-77	3000	101	1	40
103	Georgescu	Ilie	01-MAY-78	3000	101	1	44
104	Enescu	Gică	11-JUN-66	2000	102	1	40
105	Georgescu	Viorel	02-APR-77	2000	104	2	40

vedere salariat_40

cod_ salariat	nume _	prenume	data_ naștere	cod_ dept
102	Vasilescu	Vasile	12-JAN-77	1
104	Enescu	Gică	11-JUN-66	1
105	Georgescu	Viorel	02-APR-77	2

- > O vedere poate fi construită din una sau mai multe tabele sau chiar alte vederi și permite ca datele din mai multe tabele să fie rearanjate, reunite logic sau ca noi date să fie calculate pe baza acestora.
- > Dpdv al aplicaţiei, vederile au acelaşi comportament ca şi tabelele: vederile pot şi interogate şi, cu anumite excepţii care vor fi menţionate mai târziu, asupra vederilor se pot efectua operaţii DML (INSERT, DELETE, UPDATE).
- Vederea este un instrument foarte puternic pentru dezvoltatorul de aplicaţii.
  Ea poate fi bazată pe mai multe tabele sau vederi care se pot găsi pe maşini diferite sau pot aparţine unor utilizatori diferiţi, acestea fiind prezentate ca şi cum ar fi un singur tabel logic.

- Spre deosebire de tabel, vederea nu stochează date şi nici nu are alocat vreun spaţiu de stocare; vederea doar extrage sau derivă datele din tabelele la care aceasta se referă. Aceste tabele poartă numele de tabele de bază ale vederii.
  Acestea pot fi tabele sau pot fi ele însele vederi.
- > Oracle stochează definiția vederii în dicționarul de date sub forma textului interogării care definește vederea, de aceea o vedere poate fi gândită ca o "interogare stocată".
- Pentru vizualizarea definiţiilor vederilor se poate folosi coloana TEXT a vederilor ALL_VIEWS, DBA_VIEW şi USER_VIEW din dicţionarul de date.

- > Vederile pot fi interogate exact la fel ca tabelele, folosind comanda SELECT.
- Când o interogare SQL se referă la o vedere, Oracle combină această interogare cu interogarea care definește vederea.
- În general, vederile sunt create pentru următoarele scopuri:
  - Asigurarea unui nivel mai mare de securitate a bazei de date prin limitarea accesului la un nr. mai restrâns de linii şi coloane ale unui tabel.
  - Simplificarea interogărilor SQL, permiţând vizualizarea unor date care în mod normal necesită interogări SQL destul de complicate.
    - De exemplu, o vedere poate permite utilizatorilor vizualizarea datelor din mai multe tabele fără ca aceștia să fie obligați să folosească un SELECT pe mai multe tabele.

- Prezentarea diferită a datelor faţă de cea din tabelele de bază.
  De exemplu, coloana unei vederi poate avea alt nume decât coloana corespunzătoare din tabelul de bază, acest lucru neafectând în nici un fel tabelul de bază.
- Efectuarea unor interogări care nu ar putea fi efectuate fără existenţa unei vederi. De exemplu, este posibilă definirea unei vederi care realizează un join între o vedere care include clauza GROUP BY şi un alt tabel; acest lucru nu poate fi făcut într-o singură interogare.

- Pentru a menţine calcule mai complicate. Interogarea care defineşte vederea poate efectua calcule complicate asupra datelor dintr-un tabel; prin menţinerea acestei interogări ca o vedere, calculele pot fi efectuate de fiecare dată când se face referire la vedere.
- Asigurarea transparentă a datelor pentru anumiţi utilizatori şi aplicaţii.

  O vedere poate conţine date din mai multe tabele, care pot fi proprietatea mai multor utilizatori.

Crearea vederilor

➤ O vedere este creată folosind comanda SQL CREATE VIEW.
De exemplu, pentru vederea din slide-ul 3 vom avea:

```
CREATE VIEW salariat_40
AS SELECT cod_salariat, nume, prenume, salariu, cod_dept
FROM salariat
WHERE cod_tara = 40;
```

➤ O sintaxă simplificată a comenzii CREATE VIEW este următoarea:

```
CREATE [OR REPLACE] [FORCE | NOFORCE] VIEW nume_vedere
[(alias [, alias]...)]
AS subinterogare
[WITH READ ONLY]
[WITH CHECK OPTION [CONSTRAINT nume_cosntrangere]]
unde
```

- OR REPLACE recreează vederea dacă ea există deja.
  - Această opțiune poate fi folosită pentru a schimba definiția unei vederi existente fără a o distruge în prealabil.
  - Avantajul recreării vederii prin opţiunea REPLACE este că în acest caz se păstrează toate privilegiile acordate asupra acestei vederi.
  - De exemplu, să presupunem că după crearea unei vederi, au fost acordate privilegii asupra vederii pentru anumite roluri sau pentru anumiți utilizatori.
  - Dacă după aceea vederea este distrusă și recreată, atunci toate privilegiile asupra vederii au fost pierdute și trebuie acordate din nou.
  - Dacă vederea este însă recreată folosind opțiunea OR REPLACE, atunci privilegiile acordate sunt păstrate și nu mai este necesară acordarea lor încă o dată.

- FORCE este o opţiune care permite crearea vederii indiferent dacă tabelele de bază şi coloanele la care se face referire există sau nu, sau dacă utilizatorul posedă sau nu privilegiile corespunzătoare în legătură cu tabelele respective.
  - Opţiunea opusă, NOFORCE, creează vederea numai dacă tabelele de bază există şi dacă utilizatorul posedă privilegiile corespunzătoare în legătură cu tabelele respective; NOFORCE este opţiunea implicită.
  - Dacă se folosește opțiunea FORCE și un tabel de bază nu există sau una dintre coloane nu este validă, atunci Oracle va crea vederea cu erori de compilare.
  - Dacă mai târziu tabelul în cauză este creat sau coloana este corectată, atunci vederea poate fi folosită, Oracle recompilând-o dinamic înainte de folosire.

- > alias specifică numele expresiilor selectate de interogarea vederii.
  - Numărul alias-urilor trebuie să fie acelaşi cu numărul de expresii selectate de către interogarea vederii.
  - Un alias trebuie să fie unic în cadrul unei interogări.
  - Dacă sunt omise alias-urile, Oracle va folosi denumirile coloanelor din interogare.
  - Atunci când interogarea vederii conţine şi expresii, nu doar simple coloane, trebuie folosite alias-uri.
- > AS indică interogarea vederii.
  - Aceasta poate fi orice instrucţiune SELECT care nu conţine clauzele ORDER BY şi FOR UPDATE.

- opţiunea WITH READ ONLY asigură că nici o operaţie DML (inserare, ştergere, modificare) nu va fi asigurată asupra vizualizării.
- ➤ WITH CHECK OPTION este o constrângere care arată că toate actualizările efectuate prin intermediul vederii vor afecta tabelele de bază numai dacă actualizările respective vor avea ca rezultat numai rânduri care pot fi vizualizate prin intermediul vederii. CONSTRAINT furnizează un nume pentru constrângerea CHECK OPTION.

  Asupra acestor opțiuni vom reveni puţin mai târziu.
- Exemplul următor ilustrează crearea unei vederi care conţine codul, numele, prenumele, salariul şi sporul salarial pentru toţi salariaţii din departamentul 1 şi ţara cu codul 40.

```
CREATE OR REPLACE VIEW salariat_1
(cod, nume, prenume, salariu, spor_salariu)
AS SELECT cod_salariat, nume, prenume, salariu, salariu*0.1
FROM salariat
WHERE cod_dept = 1 AND cod_tara = 40;
```

> Dacă datele din tabelul salariat sunt cele din din slide-ul 3, atunci vederea salariat_1 va conţine următoarele date:

salariat_1

cod	nume	prenume	salariu	spor_salariu
102	Vasilescu	Vasile	3000	300
104	Enescu	Gică	3000	300

Operaţii DML asupra vederilor

In momentul în care în tabelele de bază sunt adăugate noi date sau sunt actualizate sau şterse cele existente, aceste modificări se reflectă corespunzător în vederile bazate pe aceste tabele.

Acest lucru este adevărat și viceversa, cu singura mențiune că există anumite restricții la inserarea, actualizarea sau ștergerea datelor dintr-o vedere.

Aceste restricţii sunt redate pe scurt în continuare:

- Nu pot fi inserate, şterse sau actualizate datele din vederi care conţin una dintre următoarele:
  - > operatorul DISTINCT (pentru eliminarea duplicatelor);
  - clauzele GROUP BY, HAVING, START WITH, CONNECT BY;
  - pseudo-coloana ROWNUM (această pseudo-coloană conţine un număr ce indică ordinea în care Oracle selectează înregistrările dintr-un tabel);
  - funcţiile de grup (COUNT, SUM, MAX, MIN, AVG, STDDEV, VARIANCE, GLB);
  - operatorii de mulţimi (UNION, UNION ALL, INTERSECT, MINUS).

- Nu pot fi inserate sau actualizate valorile coloanelor care rezultă prin calcul, de exemplu coloana spor_salariu de mai înainte.
  - De asemenea nu se pot efectua operații DML asupra valorilor coloanelor care au fost calculate folosind funcția DECODE.
- Nu pot fi inserate sau actualizate date care ar încălca constrângerile din tabele de bază. De exemplu, daca în tabela salariat coloana nume este definită ca NOT NULL, atunci în orice vedere bazată pe acest tabel care nu conţine coloana nume (de exemplu salariat_exemplu definită pe slide-ul următor) nu va fi posibilă inserarea de date deoarece aceasta ar duce la încălcarea constrângerii NOT NULL.

```
CREATE VIEW salariat_exemplu
AS SELECT cod_salariat, prenume, data_nastere
FROM salariat;
```

În Oracle pot fi inserate, şterse sau actualizate datele din vederi bazate pe mai multe tabele, însă cu anumite excepţii, care vor fi discutate mai târziu.

În plus faţă de regulile de mai înainte, la crearea unei vederi se poate utiliza clauza WITH CHECK OPTION care impune ca singurele date care pot fi inserate sau actualizate prin intermediul vederii să fie numai acelea care pot fi vizualizate de aceasta.

Pentru a clarifica acest aspect, să considerăm vederea salariat_2000 definită mai jos și posibilitățile existente de a insera rânduri în această vedere.

```
CREATE VIEW salariat_2000
AS SELECT cod_salariat, nume, prenume, data_nastere, salariu
FROM salariat
WHERE salariu > 2000;
```

Prima comandă SQL de mai jos va duce la inserarea unui rând în tabela de bază salariat, care poate fi vizualizat şi prin intermediul vederii salariat_2000, deoarece valoarea corespunzătoare coloanei salariu este mai mare decât 2000.

Pe de altă parte, a doua comandă SQL va duce la inserarea unui rând în tabelul de bază care nu poate fi însă vizualizat prin intermediul vederii.

De exemplu, dacă înaintea executării acestor comenzi în tabelul salariat există datele din slide-ul 3, atunci după executarea acestor comenzi, datele din tabelul salariat și vederea salariat 2000 vor fi următoarele:

tabel de bază salariat

cod_	Nume	prenume	data_	salariu	manager	cod_	cod_tara
salariat			nastere			dept	
101	Popescu	Ion	11-DEC-77	5000		1	44
102	Vasilescu	Vasile	12-JAN-77	3000	101	1	40
103	Georgescu	Ilie	01-MAY-78	3000	101	1	44
104	Enescu	Gică	11-JUN-66	2000	102	1	40
105	Georgescu	Viorel	02-APR-77	2000	104	2	40
106	Ionescu	Vasile	11-JUL-60	3000			
107	Popescu	Viorel	22-JAN-69	1000			

vedere salariat_2000

Cod_ Salariat	nume _	prenume	data_ nastere	salariu
101	Popescu	Ion	11-DEC-77	5000
102	Vasilescu	Vasile	12-JAN-77	3000
103	Georgescu	Ilie	01-MAY-78	3000
106	Ionescu	Vasile	11-JUL-60	3000

Să presupunem acum că aceeaşi vedere, salariat_2000, este creată folosind clauza WITH CHECK OPTION:

```
CREATE VIEW salariat_2000

AS SELECT cod_salariat, nume, prenume, data_nastere, salariu

FROM salariat

WHERE salariu > 2000

WITH CHECK OPTION;
```

- > Şi în acest caz, inserarea în vedere a unui rând pentru care valoarea coloanei salariu este mai mare decât 2000 se face fără probleme.
  - Pe de altă parte însă, orice încercare de a insera în vedere rânduri pentru care salariul este mai mic sau egal cu 2000 va produce o eroare indicând încălcarea constrângerii WITH CHECK OPTION, comanda nemodificând tabelul de bază.
  - De exemplu, executarea celor două comenzi de INSERT de mai devreme va avea în acest caz ca rezultat următoarele date din salariat și salariat_2000.

tabel de bază salariat

cod_	nume	prenume	data_	salariu	manager	cod_	cod_tara
salariat			nastere			dept	
101	Popescu	Ion	11-DEC-77	5000		1	44
102	Vasilescu	Vasile	12-JAN-77	3000	101	1	40
103	Georgescu	Ilie	01-MAY-78	3000	101	1	44
104	Enescu	Gică	11-JUN-66	2000	102	1	40
105	Georgescu	Viorel	02-APR-77	2000	104	2	40
106	Ionescu	Vasile	11-JUL-60	3000			

vedere salariat_2000

cod_ salariat	nume _	prenume	data_ nastere	salariu
101	Popescu	Ion	11-DEC-77	5000
102	Vasilescu	Vasile	12-JAN-77	3000
103	Georgescu	Ilie	01-MAY-78	3000
106	Ionescu	Vasile	11-JUL-60	3000

În cazul folosirii constrângerii CHECK OPTION, acesteia i se poate atribui un nume folosind opţiunea CONSTRAINT din cadrul comenzii CREATE VIEW. De exemplu:

```
CREATE VIEW salariat_2000
AS SELECT cod_salariat, nume, prenume, data_nastere, salariu
FROM salariat
WHERE salariu > 2000
WITH CHECK OPTION CONSTRAINT salariu_2000;
```

Dacă opţiunea CONSTRAINT este omisă, Oracle atribuie în mod automat constrângerii CHECK OPTION un nume de forma "SYS_Cn" unde n este un întreg care face ca numele constrângerii să fie unic în baza de date.

Operaţii DML asupra vederilor bazate pe mai multe tabele (Join-Views)

- Aşa cum am menţionat mai înainte, în Oracle este posibilă inserarea, actualizarea sau ştergerea datelor dintr-o vedere bazată pe mai multe tabele, cu anumite restricţii însă. Alături de restricţiile generale, aplicabile tuturor vederilor, prezentate anterior, există şi restricţii specifice numai vederilor bazate pe mai multe tabele.
  - Acestea sunt redate de următoarele reguli:
- Regula generală: Orice operație de INSERT, UPDATE sau DELETE pe o vedere bazată pe mai multe vederi poate modifica datele doar din unul dintre tabelele de bază.

- Înainte de a enunţa regulile specifice pentru fiecare dintre operaţiile INSERT, UPDATE sau DELETE este necesară definirea conceptului de tabel protejat de cheie (key-preserved table).
- Dată fiind o vedere bazată pe mai multe tabele, un tabel de bază al vederii este protejat prin cheie dacă orice cheie selectată a tabelului este de asemenea şi cheie a vederii.
  Deci, un tabel protejat prin cheie este un tabel ale cărui chei se păstrează şi la nivel de vedere.
  - Trebuie reţinut că, pentru a fi protejat prin cheie, nu este necesar ca un tabel să aibă toate cheile selectate în vedere.

- Este suficient ca, atunci când cheia tabelului este selectată, aceasta să fie şi cheie a vederii. Proprietatea unui tabel de a fi protejat prin cheie nu este o proprietate a datelor din tabel, ci o proprietate a schemei.
- În exemplul următor, dacă pentru fiecare combinaţie (cod_tara, cod_dept) ar exista un singur salariat, atunci combinaţia (cod_tara, cod_dept) din tabelul departament ar fi unică pentru datele din vederea rezultată, dar tabelul departament tot nu ar fi protejat prin cheie. Pentru a ilustra această noţiune cât şi regulile următoare, să considerăm o definiţie simplificată a tabelelor departament şi salariat în care păstrăm doar constrângerile de cheie primară şi integritate referenţială.

```
CREATE TABLE departament (
cod dept NUMBER (10),
cod tara NUMBER(10),
nume dept VARCHAR2(10),
 PRIMARY KEY(cod dept, cod tara));
CREATE TABLE salariat (
cod salariat NUMBER (10) PRIMARY KEY,
nume VARCHAR2(10),
prenume VARCHAR2(10),
data nastere DATE,
manager NUMBER(10) REFERENCES salariat(cod salariat),
 salariu NUMBER(10),
cod dept NUMBER (10),
cod tara NUMBER(10),
FOREIGN KEY(cod_dept, cod tara) REFERENCES departament(cod dept,
 cod tara));
```

> Să mai considerăm și următoarea vedere bazată pe aceste două tabele:

```
CREATE VIEW sal_dept

(cod_salariat, nume, prenume, salariu, cod_dept, cod_tara, nume_dept)

AS SELECT s.cod_salariat, s.nume, s.prenume, s.salariu, s.cod_dept,
s.cod_tara, d.nume_dept

FROM salariat s, departament d

WHERE s.cod_dept = d.cod_dept

AND s.cod_tara = d.cod_tara;
În exemplul de mai sus, tabelul salariat este protejat prin cheie. Regulile specifice pentru
fiecare dintre operațiile DML (INSERT, UPDATE sau DELETE) sunt redate în continuare:
```

- Reguli de actualizare (UPDATE):
- 1. Toate coloanele care pot fi actualizate printr-o vedere trebuie să corespundă coloanelor dintr-un tabel protejat prin cheie.

Dacă o coloană provine dintr-o tabelă neprotejată prin cheie, atunci Oracle nu va putea identifica în mod unic înregistrarea care va trebui actualizată.

De exemplu, comanda SQL de mai jos se va executa cu succes.

```
UPDATE sal_dept
SET salariu = salariu + 100
WHERE cod_tara = 40;
```

Pe de altă parte, comanda următoare va eşua:

```
UPDATE sal_dept
SET nume_dept = 'IT'
WHERE cod_dept = 1 AND cod_tara = 40;
```

Comanda de mai sus va eşua pentru că ea încearcă să actualizeze o coloană din tabelul departament, tabel care nu este protejat prin cheie.

2. Dacă vederea este definită folosind clauza WITH CHECK OPTION, atunci toate coloanele de joncţiune şi toate coloanele tabelelor repetate nu pot fi modificate. De exemplu, dacă vederea sal_dept ar fi fost definită folosind clauza WITH CHECK OPTION, atunci comanda următoare va eşua deoarece încearcă modificarea unei coloane de joncţiune.

```
UPDATE sal_dept
SET cod_dept = 2
WHERE cod_salariat = 101 AND cod_tara = 40;
```

- > Reguli de inserare (INSERT):
- 3. O comandă INSERT nu poate să se refere în mod explicit sau implicit la coloane dintr-un tabel care nu este protejat prin cheie.

De exemplu, dacă în tabelul departament există o linie cu cod_dept = 3 şi cod tara = 40, atunci următoarea comandă SQL va fi executată cu succes:

```
INSERT INTO sal_dept (cod_salariat, nume, cod_dept, cod_tara)
VALUES(110, 'Marinescu', 3, 40);
```

În caz contrar, comanda va eşua, fiind încălcată constrângerea de integritate referențială.

Pe de altă parte, comanda următoare va eşua deoarece ea încearcă inserarea de date în mai multe tabele.

```
INSERT INTO sal_dept (cod_salariat, nume, nume_dept)
VALUES(111, 'Georgescu', 'IT');
```

- 4. Dacă o vedere este definită folosind clauza WITH CHECK OPTION, atunci nu se pot executa comenzi INSERT în acea vedere.
- Reguli de ştergere (DELETE):
- 5. Rândurile dintr-o vedere pot fi şterse numai dacă în joncţiune există un tabel protejat prin cheie şi numai unul.
  - Dacă ar exista mai multe tabele, Oracle nu ar ști din care tabel să șteargă rândul.
  - De exemplu, comanda SQL de mai jos se va executa cu succes deoarece ea poate fi tradusă într-o operație de ștergere pe tabelul salariat:

```
DELETE FROM sal_dept
WHERE nume = 'Popescu';
```

Pe de altă parte, dacă se încearcă executarea unei comenzi DELETE pe vederea de mai jos, ea va eşua deoarece ambele tabele de bază, s1 și s2, sunt protejate prin cheie:

```
CREATE VIEW emp_emp AS
SELECT s1.nume, s2.prenume
FROM salariat s1, salariat s2
WHERE s1.cod_salariat = s2.cod_salariat;
```

6. Dacă vederea este definită folosind clauza WITH CHECK OPTION, atunci nu pot fi şterse rânduri din vedere.

De exemplu, nu se poate executa o instrucţiune DELETE pe vederea de mai jos deoarece ea este definită ca auto-joncţiune a unui tabel protejat prin cheie.

```
CREATE VIEW emp_manag AS

SELECT s1.nume, s2.nume nume_manager

FROM salariat s1, salariat s2

WHERE s1.manager = s2.cod_salariat

WITH CHECK OPTION;
```

- Vederile ALL_UPDATABLE_COLUMNS, DBA_UPDATABLE_COLUMNS şi USER_UPDATABLE_COLUMNS ale dicţionarului de date conţin informaţii care arată care dintre coloanele vederilor existente pot fi actualizate.
  - Vederile care nu pot fi actualizate direct pot fi actualizate folosind triggere INSTEAD OF (SGBD, anul III, Info).

Recompilarea vederilor

Recompilarea unei vederi permite detectarea eventualelor erori referitoare la vederea respectivă înaintea executării vederii.

După fiecare modificare a tabelelor de bază este recomandabil ca vederea să se recompileze.

Acest lucru se poate face folosind comanda SQL ALTER VIEW ... COMPILE:

ALTER VIEW salariat 2000 COMPILE;

Distrugerea vederilor

- Pentru distrugerea unei vederi se foloseşte comanda DROP VIEW:
  DROP VIEW salariat 2000;
- Utilizarea unei vederi este câteodată o sabie cu două tăişuri.
  - Deşi vederile constituie un instrument extrem de convenabil pentru dezvoltatorul de aplicaţii, ele pot avea un impact negativ asupra performanţei acestora.
  - Dacă pentru vederi simple (de exemplu simple copii ale unui tabel) impactul asupra performanței nu este sesizabil, pentru vederi complexe, care cuprind interogări pe mai multe tabele, acest impact poate fi foarte sever.
  - De aceea folosirea vederilor trebuie planificată cu grijă, pentru a se vedea dacă avantajul creat de simplitatea în manipulare a acestora compensează impactul negativ asupra performanței.

Secvenţe

De multe ori este necesară crearea unei secvenţe de numere pentru a fi folosite ca valori ale cheii unui tabel, de exemplu coloana cod_salariat din tabelul salariat.

În loc de a genera aceste numere manual, **Oracle oferă o facilitate pentru generarea unei** astfel de secvențe în mod automat.

Pentru a crea manual o secvență de numere, ar fi necesară blocarea rândului care conține ultima valoare a secvenței (pentru a evita preluarea acestei valori de mai multe ori), generarea noii valori și apoi deblocarea rândului.

Blocarea acestor rânduri poate fi evitată prin folosirea generatorului de secvenţe furnizat de Oracle.

Acesta poate genera secvențe de numere de până la 38 de digiți, fără a fi necesară blocarea manuală a rândurilor.

- Secvenţele sunt memorate şi generate indiferent de tabele.
   Prin urmare, aceeaşi secvenţă poate fi utilizată pentru mai multe tabele.
- O secvenţă este practic un obiect al bazei de date care serveşte la generarea unor numere întregi unice care poate fi folosită simultan de mai mulţi utilizatori, evitând apariţia conflictelor şi a blocării.
- Ca orice alt obiect al bazei de date, o secvență poate fi creată, modificată sau distrusă.
- Oracle stochează definiţiile secvenţelor în dicţionarul de date.

Crearea, modificarea și distrugerea secvențelor

Pentru a crea o secvenţă se foloseşte comanda SQL CREATE SEQUENCE, având următoarea sintaxă:

```
CREATE SEQUENCE nume_secvenţă
[INCREMENT BY întreg]
[START WITH întreg]
[MAXVALUE întreg | NOMAXVALUE]
[MINVALUE întreg | NOMINVALUE]
[CYCLE | NOCYCLE]
[CACHE întreg | NOCACHE]
[ORDER | NOORDER]
unde
```

- > INCREMENT BY specifică intervalul dintre 2 numere ale secvenței.
  - Aceasta poate fi orice valoare pozitivă sau negativă, dar nu poate fi 0.
  - Dacă valoarea este negativă atunci secvenţa este în ordine descrescătoare, dacă este pozitivă, atunci secvenţa este în ordine crescătoare.
  - Valoarea implicită (default) este 1.
- > START WITH specifică prima valoare generată de secvenţă.
  - Această opțiune poate fi folosită pentru a începe o secvență crescătoare cu o valoare mai mare decât valoarea sa minimă sau pentru a începe o secvență descrescătoare cu o valoare mai mică decât valoarea sa maximă.
  - Pentru secvențe crescătoare valoarea implicită este valoarea minimă a secvenței, iar pentru secvențe descrescătoare valoarea implicită este valoarea maximă a secvenței.

- > MINVALUE specifică valoarea minimă a secvenței.
  - NOMINVALUE specifică o valoare minimă de 1 pentru o secvenţă crescătoare sau -10 pentru o secvenţă descrescătoare.
  - NOMINVALUE este valoarea implicită.
- MAXVALUE specifică valoarea maximă a secvenţei.
  - NOMAXVALUE specifică o valoare maximă de 10 pentru o secvenţă descrescătoare şi 1027 pentru o secvenţă crescătoare.
  - NOMAXVALUE este valoarea implicită.

CYCLE arată că secvenţa continuă să genereze valori şi după ce a atins valoarea maximă (în cazul secvenţelor crescătoare) sau valoarea minimă (în cazul secvenţelor descrescătoare). În acest caz, după ce o secvenţă crescătoare a atins valoarea maximă, ea va genera valoarea sa minimă; după ce o secvenţă descrescătoare a atins valoarea minimă, ea va genera valoarea sa maximă.

NOCYCLE arată că secvența nu mai poate genera valori după ce a atins valoarea maximă (în cazul secvențelor crescătoare) sau valoarea minimă (în cazul secvențelor descrescătoare). Valoarea implicită este NOCYCLE.

> CACHE arată câte valori ale secvenţei sunt prealocate de către Oracle şi ţinute în memorie pentru acces mai rapid.

Valoarea minimă a acestui parametru este 2.

NOCACHE arată ca nu există valori prealocate ale secvenței.

Dacă se omit amândouă opțiunile, CACHE și NOCACHE, Oracle prealocă implicit 20 de valori.

Următorul exemplu creează secvenţa sal_seq:

```
CREATE SEQUENCE sal_seq
INCREMENT BY 1
START WITH 1
NOMAXVALUE
NOCYCLE
CACHE 10;
```

> Fiecare dintre parametrii specificaţi la crearea unei secvenţe pot fi modificaţi prin executarea comenzii SQL ALTER SEQUENCE:

```
ALTER SEQUENCE sal_seq
MAXVALUE 100000
CYCLE
CACHE 20;
```

➤ O secvenţă poate fi distrusă folosind comanda SQL DROP SEQUENCE:

```
DROP SEQUENCE sal seq;
```

Utilizarea secvenţelor

- După definirea unei secvenţe, aceasta poate fi utilizată şi incrementată de mai mulţi utilizatori.
  - Oracle nu așteaptă încheierea unei tranzacții care accesează secvența pentru a permite utilizarea ei de către un alt utilizator.
- O secvenţă poate fi referită într-o comandă SQL cu ajutorul pseudo-coloanelor NEXTVAL şi CURRVAL, sub forma nume_secventa.NEXT_VAL şi respectiv nume_secventa.CURRVAL.
  - Valoarea următoare este generată de pseudo-coloana NEXTVAL, în timp ce valoarea curentă este repetată la folosirea pseudo-coloanei CURRVAL.

În exemplul următor, secvenţa sal_seq este folosită pentru a insera o noua linie în tabelul salariat:

```
INSERT INTO salariat (cod_salariat, nume, prenume, data_nastere)
VALUES (sal seq.NEXTVAL, 'Georgescu', 'Vasile', '11-MAY-69');
```

- La generarea unui nou număr din secvenţă, acesta este disponibil numai sesiunii care l-a creat.
  - Orice altă sesiune care folosește aceeași secvență va obține o nouă valoare din secvență evident, tot prin intermediul pseudo-coloanei NEXTVAL.

- Pentru a utiliza valoarea curentă a secvenţei în sesiunea curentă de lucru se foloseşte pseudo- coloana CURRVAL.
  - Valoarea CURRVAL este disponibilă numai dacă NEXTVAL a fost folosită în sesiunea curentă în caz contrar încercarea de a folosi pseudo-coloana CURRVAL va produce o eroare.
  - De exemplu, să presupunem că şi generarea de valori pentru coloana cod_dept din tabelul departament se face prin intermediul unei secvenţe dept_seq.
  - Atunci, următoarele comenzi SQL vor insera 2 departamente şi câte 2 salariaţi pentru fiecare departament:

```
INSERT INTO departament (cod dept, cod tara, nume dept)
VALUES (dept seq.NEXTVAL, 40, 'Proiectare');
INSERT INTO salariat (cod salariat, nume, prenume, data nastere, cod dept,
cod tara)
VALUES (sal seq.NEXTVAL, 'Vasilescu', 'Costel', '17-MAY-70',
dept seq.CURRVAL, 40);
INSERT INTO salariat (cod salariat, nume, prenume, data nastere, cod dept,
cod tara)
VALUES (sal seq.NEXTVAL, 'Popescu', 'Vasile', '17-JUN-72', dept seq.CURRVAL,
40);
```

```
INSERT INTO departament (cod dept, cod tara, nume dept)
VALUES (dept seq.NEXTVAL, 40, 'Vanzari');
INSERT INTO salariat (cod salariat, nume, prenume, data nastere, cod dept,
cod tara)
VALUES (sal seq.NEXTVAL, 'Ionescu', 'Gheorghe', '12-MAY-71',
dept seq.CURRVAL, 40);
INSERT INTO salariat (cod salariat, nume, prenume, data nastere, cod dept,
cod tara)
values (sal seq.NEXTVAL, 'Diaconescu', 'Marian', '15-MAY-57',
dept seq.CURRVAL, 40);
```

- ➤ CURRVAL şi NEXTVAL pot fi folosite în următoarele locuri:
  - > clauza VALUES a unei comenzi INSERT, ca în exemplul de mai înainte.
  - > clauza SET a unei comenzi UPDATE, ca în exemplul de mai jos:

```
UPDATE salariat
SET cod_salariat = sal_seq.NEXTVAL
WHERE cod salariat = 7;
```

➤ lista unei comenzi SELECT, ca în exemplul de mai jos:

```
SELECT sal_seq.NEXTVAL
FROM dual;
```

- ➤ CURRVAL şi NEXTVAL nu pot fi folosite în următoarele locuri:
  - > o subinterogare;
  - > interogarea unei vederi sau a unui instantaneu;
  - o comandă SELECT cu operatorul DISTINCT;
  - > o comandă SELECT cu clauza GROUP BY sau ORDER BY;
  - > o comandă SELECT care este combinată cu altă comandă SELECT printr-un operator de mulţime (UNION, INTERSECT, MINUS);
  - clauza WHERE a unei comenzi SELECT;
  - > valoarea DEFAULT a unei coloane într-o comandă CREATE TABLE sau ALTER TABLE:
  - > condiția unei constrângeri CHECK.

Atunci când un nr. este generat de către o secvenţă, aceasta este incrementată indiferent dacă tranzacţia a fost actualizată permanent (commited) sau derulată înapoi (rolled back). Dacă 2 sau mai mulţi utilizatori incrementează aceeaşi secvenţă în mod concurent, numerele generate la cererea unuia dintre ei pot să nu fie consecutive deoarece între timp au putut fi generate alte valori la cererea celorlalţi utilizatori.

Un utilizator nu poate avea niciodată acces la un număr generat de o secvență la cererea unui alt utilizator.

În plus, un utilizator nu poate ști dacă dacă un alt utilizator generează numere folosind aceeași secvență.

- Dacă numerele generate de către o secvenţă sunt folosite la popularea unui câmp, este posibil ca valorile din acel câmp să nu fie numere consecutive în cazul când o tranzacţie a fost derulată înapoi.
  - De exemplu, dacă valoarea CURRVAL este 10 în cazul secvenţei sal_seq de mai înainte, acest lucru nu implică neapărat faptul că tabelul salariat conţine 10 înregistrări.

Sinonime

- Un sinonim este un obiect care face referire la un alt obiect din baza de date, cu alte cuvinte un alias al acestuia.
- > Prin urmare, Oracle oferă posibilitatea de a atribui mai multe nume aceluiași obiect.
- În Oracle se pot crea sinonime pentru tabele, vederi, instantanee, secvenţe, funcţii, proceduri sau pachete din baza de date sau chiar pentru alte sinonime din baza de date. Deoarece un sinonim este doar un alias, el nu necesită nici un spaţiu de stocare, în afara de definiţia sa din dicţionarul bazei de date.

Sinonime - cont.

- Sinonimele sunt folosite de obicei pentru a permite unui utilizator să folosească obiecte din schema altui utilizator, fără a specifica proprietarul acestora.
  - Când un utilizator folosește un sinonim, acesta trebuie să cunoască doar numele sinonimului, nu și proprietarul sau numele obiectului referit de sinonim.
  - Sinonimele sunt mecanisme puternice prin intermediul cărora se realizează independența unui obiect al bazei de date față de utilizatorul care este proprietarul său.

Sinonime - cont.

- Un sinonim este de 2 feluri: public sau privat.
- Un sinonim public este proprietatea grupului special de utilizatori numit PUBLIC şi poate fi folosit de către toţi utilizatorii bazei de date.
- > Un sinonim privat este proprietatea numai a unui utilizator, putând fi accesat la fel ca orice obiect din schema acestuia.
  - Pe de altă parte, trebuie reţinut că definirea unui sinonim, fie el public sau privat, nu implică accesul la obiectul referit de acesta de către alţi utilizatori.
  - Pentru a accesa respectivul obiect, utilizatorul trebuie să posede privilegiile adecvate pentru accesarea obiectului.

Crearea, modificarea și distrugerea sinonimelor

- Pentru a crea un sinonim se foloseşte comanda SQL CREATE SYNONYM, având sintaxa:
  CREATE [PUBLIC] SYNONYM [schema.] nume_sinonim
  FOR [schema.] obiect;
- Dacă se specifică opțiunea PUBLIC, atunci sinonimul creat este public, altfel sinonimul este privat.
- Pentru a înțelege cum funcționează sinonimele, să considerăm, de exemplu că tabelul salariat aparține schemei utilizatorului costica și că un al utilizator, mitica, creează un sinonim public, sal1, și un sinonim privat, sal2, pentru acesta:

```
CREATE PUBLIC SYNONYM sall FOR costica.salariat; CREATE SYNONYM sall FOR costica.salariat;
```

Sinonime - cont.

Atunci, pentru a vizualiza toate datele din tabela salariat, orice utilizator poate folosi următoarea comandă SQL:

```
SELECT * FROM sall;
```

În schimb, doar utilizatorul mitica poate folosi comanda SQL de mai jos pentru a vizualiza datele din tabelul salariat - aceasta deoarece sal2 face parte din schema acestui utilizator.

```
SELECT * FROM sal2;
```

- În plus, aşa cum s-a menționat mai devreme, pentru a putea executa comenzile de mai sus, utilizatorii respectivi trebuie să posede privilegiul SELECT pe tabelul de bază salariat.
- Numele atribuite sinonimelor pot fi aceleași cu ale obiectelor de bază (bineînțeles, cu excepția situației când sinonimul este privat și aparține aceleiași scheme ca și obiectul de bază).

Sinonime - cont.

> Pentru a distruge un sinonim din baza de date se folosește comanda:

```
DROP [PUBLIC] SYNONYM [schema.]nume_sinonim;
De exemplu:
DROP PUBLIC SYNONYM sal1;
DROP SYNONYM sal2;
```

Dicționarul de Date

- Dicționarul de date este o componentă esențială a unei baze de date Oracle.
- Dicţionarul de date reprezintă o mulţime de tabele care pot fi doar vizualizate (read-only) şi care furnizează informaţii despre baza de date.
- > El este creat automat la crearea bazei de date şi conţine:
  - definiţiile tuturor obiectelor de schemă din baza de date (tabele, vederi, indecşi, sinonime, secvenţe, proceduri, funcţii, pachete, triggere, etc.);
  - > cât spaţiu a fost alocat şi cât spaţiu este utilizat în prezent de obiectele de schemă;
  - > valori implicite (default) pentru coloane;
  - > informaţii despre constrângeri de integritate;
  - > numele utilizatorilor bazei de date;
  - > privilegiile şi rolurile acordate fiecărui utilizator;
  - > alte informaţii generale despre baza de date;

- > Dicţionarul de date este structurat în tabele şi vederi, exact ca oricare alte date ale bazei de date.
- Toate tabelele şi vederile dicţionarului de date pentru o anumită bază de date sunt stocate în spaţiul tabel SYSTEM al bazei de date respective şi sunt proprietatea utilizatorului SYS. Din această cauză, asupra obiectelor din schema SYS nu trebuie niciodată efectuate operaţii de UPDATE, DELETE sau INSERT, deoarece acestea pot avea efecte distrugătoare asupra bazei de date.

Dicţionarul de date este un element esenţial pentru fiecare bază de date Oracle, dar este în acelaşi timp şi un mijloc foarte important care poate fi utilizat de dezvoltatori de aplicaţii sau administratorul bazei de date pentru a afla informaţii despre aceasta.

Deci, asupra obiectelor dicţionarului de date există 2 moduri de acces:

- de către utilizatorii bazei de date: tabelele sau vederile dicţionarului de date pot fi interogate de utilizatorii bazei de date prin comenzi SQL SELECT pentru a afla informaţii. Utilizatorii bazei de date nu pot modifica obiectele dicţionarului de date, ci le pot doar vizualiza.
- > de către Oracle Server: acesta modifică dicţionarul de date pentru a reflecta schimbările din structura bazei de date.

De asemenea, în timpul operaţiilor bazei de date, Serverul Oracle citeşte informaţii din dicţionarul de date pentru a verifica dacă obiectele bazei de date există şi dacă utilizatorii au acces la ele.

- Oracle creează sinonime publice pentru multe din vederile dicţionarului de date pentru a permite un acces convenabil la acestea utilizatorilor bazei de date.
- Pentru dezvoltatorii de aplicaţii care se referă la obiectele dicţionarului de date, se recomandă ca aceştia să folosească sinonimele publice în loc de obiectele propriu-zise: este mai puţin probabil ca numele sinonimelor să se schimbe de la o versiune la alta.

- > Obiectele dicţionarului de date se împart în următoarele 2 categorii:
  - tabele de bază: acestea stochează informații despre baza de date asociată. În general, aceste tabele sunt folosite doar de Oracle, utilizatorii le accesează direct foarte rar deoarece informațiile conținute în acestea sunt greu de înțeles.
  - > vederi accesibile utilizatorilor: acestea prezintă informațiile din tabelele de bază într-un format uşor de înțeles pentru utilizatori.
    - Acestea sunt folosite de utilizatorii bazei de date pentru a accesa informaţiile din dicţionarul de date.

> Vederile dicţionarului de date au nume care reflectă tipul de utilizare pentru care sunt destinate.

Vederile sunt clasificate în 3 grupe care se disting între ele prin prefixele USER, ALL și DBA:

> USER_xxxxx:

Acestea conţin informaţii despre schema utilizatorului curent, incluzând obiectele schemei, privilegiile acordate de către utilizator, etc.

De exemplu, următoarea interogare întoarce numele tuturor tabelelor conţinute în schema curentă:

```
SELECT table_name
FROM user_tables;
```

> ALL_xxxxx:

Acestea conţin informaţii despre obiectele care pot fi accesate de către utilizatorul curent, adică obiectele din propria schemă plus obiectele pentru care are acordate privilegii de acces.

De exemplu, următoarea interogare întoarce proprietarul și numele tuturor tabelelor care pot fi accesate de utilizatorul curent:

```
SELECT owner, table_name
FROM all tables;
```

➤ DBA_xxxxx:

Acestea conţin informaţii despre toate obiectele bazei de date, deci ele sunt destinate pentru a fi folosite de către administratorul bazei de date; aceste vederi pot fi folosite doar de utilizatori care au acordat privilegiul de sistem SELECT ANY TABLE sau rolul de DBA.

Fiind destinate exclusiv administratorul bazei de date, pentru aceste vederi nu sunt create sinonime, deci numele lor trebuie prefixat cu cel al proprietarului, SYS, de exemplu:

```
SELECT owner, table_name
FROM dba_tables;
```

- Ca regulă generală, vederile a căror nume diferă doar prin prefix (de exemplu USER_TABLES, ALL_TABLES şi DBA_TABLES) au coloane identice şi prin urmare conţin informaţii similare, cu excepţia faptului că vederile cu prefix USER nu conţin coloana OWNER.
- O listă a vederilor dicţionarului de date se găseşte la https://docs.oracle.com/cd/B28359 01/nav/catalog views.htm
- Următorul tabel rezumă principalele vederi ale dicţionarului de date care conţin informaţii despre fişierele de date şi structurile logice de stocare, utilizatorii, privilegiile şi rolurile bazei de date precum şi despre obiectele schemei.
  - Sunt listate doar vederile cu prefixul DBA, însă în majoritatea cazurilor există și vederi similare cu prefixele USER și ALL.

Fișiere de date, spații tabel, segmente,	DBA TABLESPACES, DBA DATA FILES,
extinderi	DBA_SEGMENTS, DBA_EXTENTS
Utilizatori, roluri și privilegii	DBA_USERS, DBA_ROLES, DBA_ROLE_PRIVS,
	DBA_COL_PRIVS, DBA_ROLE_PRIVS,
	DBA_SYS_PRIVS, DBA_TAB_PRIVS
Toate obiectele bazei de date	DBA_OBJECTS, DBA_OBJECT_SIZE
Tabele	DBA_TABLES
Constrângeri	DBA_CONSTRAINTS
Vederi	DBA_VIEWS
Indecși	DBA_INDEXES, DBA_IND_COLUMNS
Clustere și clustere hash	DBA_CLUSTERS, DBA_CLU_COLUMNS,
	DBA_CLUSTER_HASH_EXPRESION
Secvențe	DBA_SEQUENCES
Sinonime	DBA_SYNONYMS
Pachete, Proceduri și Funcții	DBA_SOURCE, DBA_ERRORS,
Triggere	DBA_TRIGGERS, DBA_TRIGGER_COLS
Instantanee	DBA_REGISTERED_SNAPSHOTS,
	DBA_REGISTERED_SNAPSHOT_GROU,
	DBA_SNAPSHOTS,
	DBA_SNAPSHOT_LOGS,

	DBA_SNAPSHOT_LOG_FILTER_COLS, DBA_SNAPSHOT_REFRESH_TIMES
Legături ale bazei de date	DBA_DB_LINKS
Tipuri de date	DBA_TYPES, DBA_TYPE_ATTRS,
	DBA_DEPENDENCIES, DBA_TYPE_METHODS,
	DBA_OBJECT_TABLES,
	DBA_METHOD_PARAM,
	DBA_METHOD_RESULTS

- > Alături de vederile menţionate mai sus, Oracle mai păstrează nişte vederi care conţin informaţii despre activitatea curentă a bazei de date.
  - Acestea au p**refixul V_\$** şi sunt numite **tabele de performanţă dinamică** (dynamic performance tables).
  - De exemplu V_\$DATAFILE conţine informaţii despre fişierele de date ale bazei de date. Aceste vederi nu trebuie în general accesate decât de administratorul bazei de date.
  - Şi pentru aceste vederi sunt create sinonime publice, acestea fiind prefixate cu V\$ (deci sinonimul public pentru V_\$DATAFILE se va numi V\$DATAFILE).

În dicţionarul de date există şi vederi ale căror nume nu folosesc prefixele menţionate mai înainte.

Printre acestea menţionăm:

- > **DICTIONARY**: Acesta conţine toate tabelele, vederile şi sinonimele din dicţionarul de date.
- DICT_COLUMNS: Acesta conţine toate coloanele din obiectele dicţionarului de date. De exemplu, dacă ne interesează să obţinem informaţii referitoare la vederile ce conţin date despre tabelele bazei de date vom utiliza următoarea comandă:

```
SELECT *
FROM dictionary
WHERE table_name LIKE '%TABLE%';
```

> **DUAL**: Acesta este un mic tabel, având o singură coloana numită DUMMY de tip VARCHAR2(1) și un singur rând conținând valoarea 'X'.

El este folosit în interogări pentru a returna un rezultat și aceasta datorită faptului că într-o instrucțiune SELECT trebuie specificată neapărat și clauza FROM.

Tabelul DUAL este pur şi simplu un tabel standard Oracle care este utilizat ca un tabel de test.

De exemplu, pentru a afișa data curentă se folosește următoarea interogare:

SELECT sysdate FROM dual;

Şi pentru aceste vederi sunt create sinonime publice.
 De exemplu, vederea DICTIONARY are sinonimul public DICT.

Pentru obiectele unei baze de date există posibilitatea de a face anumite **comentarii** asupra lor prin inserarea unui text în dicţionarul de date.

Comentariul este creat prin comanda:

```
COMMENT ON {TABLE nume_obiect | COLUMN nume_obiect.nume_coloana} nume_obiect IS 'text comentariu'; unde nume_obiect reprezintă numele unui tabel, vederi sau instantaneu.
```

Comentariul se poate referi la tabele, vederi, instantanee sau coloane.

Bibliografie

F. Ipate, M. Popescu, Dezvoltarea aplicațiilor de baze de date în Oracle 8 și Oracle Forms 6, Editura ALL, 2000.